

Till Konstitutionsutskottet

Anmälan om granskning av förutvarande regeringens hantering av hyresråden vid de mindre hyresnämnderna i samband med omorganisationen vid årsskiftet 2005/06.

Vid årsskiftet 2005/06 blev de mindre hyresnämnderna i landet administrativt underordnade tingsrätten på respektive kansliort. Detta efter ett riksdagsbeslut om omorganisationen. För de berörda hyresnämndernas chefer var problemet att det redan fanns en chef i tingsrätten. Den förutvarande regeringen avlödade hyresråden deras tidigare chefskap. Ingen kompensation har utgått till dem. Tvärtom har man minskat deras lön med 2 000 kr per månad och lönemässigt jämfört dem med landets rådmän.

I en av de propositioner som ligger till grund för ändringen av hyresnämndsorganisationen, och som riksdagen ställt sig bakom, uttalas beträffande chefsfrågan endast att "lagmannen i tingsrätten på kansliorten blir chef även för hyresnämnden" (prop 2004/05:1, utgiftsområde 4). Detta är helt i sin ordning, och står inte på något sätt i strid med bestämmelserna om domares anställningsskydd.

Det torde av flera skäl vara klarlagt att hyresråden i deras egenskap av ordförande i hyresnämnder är att ses som domare. I proposition 1987/88:69 om Europakonventionen och rätten till domstolsprövning i Sverige skriver departementschefen dessutom följande: "Tjänsten som ordförande i hyres- eller arrendenämnd anses jämförd med en domartjänst."

Organisationsförändringen av hyresnämnderna medför emellertid att regeringen måste ta ställning till frågan om vad som skulle ske med hyresnämndscheferna. Den nya organisationen, där en lagman blir chef för hyresnämnden, medför att det hyresråd som varit chef för hyresnämnden inte längre kommer att vara det. Detta innebär en degradering. Frågan är då om regeringen borde ha tillämpat bestämmelsen i 11 kap 5 § tredje stycket regeringsformen på ett annat sätt än vad som skedde. Paragrafens tredje stycke lyder: "Om det påkallas av organisatoriska skäl, får den som har utnämnts till ordinarie domare förflyttas till annan jämförd domartjänst." Det kan hävdas att vad som förekommit är en sådan organisatorisk förändring som det talas om i den nu återgivna bestämmelsen. Det är alltså helt i sin ordning att det införs en ny organisation, i vilken en lagman är chef för hyresnämnden. Eftersom befattningarna för de befintliga hyresnämndscheferna då blir helt förändrade kan det hävdas att villkoret är att var och en av de berörda hyresråden erhåller "annan jämförd domartjänst". Detta är en ren förvaltningsfråga, som regeringen, även i egenskap av arbetsgivare, har att besluta i, och den hör inte hemma i en proposition och skall inte behandlas av riksdagen.

Eftersom frågan regleras i en tvingande lagregel, och därtill en grundlagsbestämmelse kan man inte att åsidosätta den genom en överenskommelse med ett fackförbund.

Konstitutionsutskottet bör granska om det har ålegat den förutvarande regeringen att tillse att de berörda hyresnämndscheferna erhölet en "jämförd domartjänst" enligt vad som föreskrivs i RF 11:5 tredje stycket.

Stockholm den 7 december 2006

Ingvar Svensson, riksdagsledamot (kd)